

IMMAT Kongresi madenciliği gündeme taşıyor

İzmir Büyükşehir Belediyesi ev sahipliğinde, İZFAŞ ve TMMOB Maden Mühendisleri Odası işbirliğiyle düzenlenen MINEX – Madencilik, Doğal Kaynaklar ve Teknolojileri Fuarı, 8’inci kez kapılarını açtı. Fuarla eş zamanlı olarak gerçekleşen ve uluslararası katılımı ile düzenlenen IMMAT – 7. Uluslararası Maden Makinaları ve Teknolojileri Kongresi ise fuara hızlı bir başlangıç yaptı. Yerli ve yabancı bilim insanları, sürpriz konukları ve duayen isimleri bir araya getiren kongre, madencilik sektöründe yaşanan sorunları gündeme getirerek kaliteli, insan ve çevre dostu madencilığe dikkat çekiyor.

Metin Uca madenciliğin nabzını tuttu

Türkiye’nin tanınmış oyuncu, yazar ve sunucularından biri olan Metin Uca, bu kez jeoloji mühendisi kimliği ile kongredeydi. Jeotermal enerji ve maden jeolojisi üzerine de çalışmalar yürüten Uca, Kongre kapsamında maden mühendisliğinin duayen isimlerinden Prof. Dr. Şinasi Eskikaya ile “Geçmişten Geleceğe Türkiye Madenciliği” üzerine bir söyleşi gerçekleştirdi. Uca, “Bilimin hayatın içerisine koymak bizde hep eksik kalıyor. Bilim ve akıl yürütmenin giderek azalmaya başladığı şu günlerde böyle bir bilimsel toplantıda buluşmak çok heyecan verici oldu. Türk ekonomisinin en güçlü yapı taşlarından bir tanesidir madencilik sektörü. Türkiye’de en önemli sorunlardan birisi çevreye duyarlı, insana dost madencilik yapılabilmesi... Bu konuda gelişmeleri izlemek açısından ilginç bir fuar ve kongre oldu. Doğanın ne yapacağını bilmek ya da bunun için çabalamak bilimdir. Ortaya çıkacak durumda insanların yaşayabilmesi herhangi bir şeyle yüz yüze kalmamasını sağlayacak olan ise mühendisliktir. Bu noktada her iki alana kulak vermek, hayatımızın içinde yer alan madenciliğin insan odaklı ve çevre dostu yapılmasının önünü açacaktır” şeklinde konuştu.

Madenciliğin beş temel gerçeği

Türkiye’deki madenciliğin nasıl yapıldığına dünyadan örnekler vererek açıklık getiren İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Mühendisliği’nin duayen isimlerinden Prof. Dr. Şinasi Eskikaya, “Madencilikte bana göre yapısal reform gerekli. Bunun için de herkesçe bilinen bazı gerçekliklerin altını çizmekte fayda var. Birincisi madencilik tarımdan bile eski bir meslektir, hatta en eskisidir. İkincisi madencilik olmadan insanlık tarihi yazılmaz. Madencilik insanlıkla iç içe girmiştir. Üçüncü gerçek madenler ancak olduğu yerde işlenir. Dördüncü gerçek, madencilik yaparken çevre istemsizce tahrip olur. Çevreye zarar vermeden madencilik yapmak mümkün değildir. Beşincisi ve en önemlisi ise, madenler bir defa var olur, yenilenemez. Bir defa çıkarılırsa yerine yenisini koymak mümkün değildir” dedi.

Maden atıklarını önlemenin yolu kapatma projelerinde

En son Kaz Dağları ile gündeme gelen ve Türkiye'nin en çok tartışılan konularından biri olan altın madenciliğine değinen Prof. Dr. Eskikaya, Kanada, Amerika, Avusturalya, Güney Afrika gibi altın madenciliğinde söz sahibi olan ülkelerin devlet bazında ciddi önlemler aldığının altını çizdi. Prof. Dr. Eskikaya; "Bahsi geçen ülkelerde işletme ruhsatı için gereken rapora ek bir rapor daha istiyorlar ruhsatı vermeden önce. Bu rapor, maden ocağında işletme bittikten sonra o madenin çevreye zarar vermeden nasıl kapatılacağına yönelik bir projeyi kapsıyor. Bunun yanında bir de projelendirme için işletmeden teminat alınıyor ve olası bir engel durumunda işletme kapatma işlemini yapamazsa eğer işletmenin teminatına el koyarak devlet bu işlemi gerçekleştiriyor. Asıl konu atık. Milyonlarca ton atık var. Bir ton maden içinden yalnızca 10 gram altın çıkıyor. Geri kalanların hepsi atık oluyor. Bu atıkların değerlendirilmesi işte kapatma projelerinde önem kazanıyor. Türkiye'de henüz bir maden ocağının uygun koşullarda nasıl kapatılması gerektiğini bilen insanlar yok" dedi.

Türkiye kazanmıyor

Türkiye'nin uluslararası şirketlere daha ciddi yaptırımlar uygulaması gerektiğine değinen Prof. Dr. Eskikaya; "Amerika'da yeni bir kanun var. Eğer bir maden önceden çalıştırılıp bırakılmışsa, fakat günümüz teknolojisi ile işletilebilecek durumdaysa devlet verdiği maden ocağının önceden kalma çevre kirliliklerini de işi verdiği firmadan sorumlu tutuyor. Şu anda Amerika'da kömür ve petrol hariç terk edilmiş 550 bin maden ocağı var. Avustralya da 40 bin Kanada da 20 bin Güney Afrika'da 4 bin... İşletmeler için yükü ağır olsa da maden ocaklarının hepsi buna benzer yasalarla geri dönüşüme giriyor. İşte bu tarz katı yaptırımların uygulandığı ülkeler için Türkiye ve benzeri ülkeler bulunmaz bir nimet. Devletimizi kullanıyorlar. En başta vergilerini kendi ülkelerine ödüyorlar. İşletmeler, 4 milyar doların üzerinde bir kazanç elde ederken Türkiye bu faaliyetten yalnızca birkaç yüz bin dolar kazanıyor" ifadelerinde bulundu.

Maden mühendislerinde suç aramayın

Gerekli tedbirler alınmadığı için kazaların yaşanmaya devam edeceğini dile getiren Prof. Dr. Eskikaya, "Bir madende kaza olduğu zaman maden mühendisleri suçlanıyor. Halbuki devletin en başta iş verenin önüne hangi noktada hangi tedbiri alacağına yönelik kapsamlı bir yönetmelik koyması, ardından da denetlemesi gerekir. Sensörleri koymak ve tedbirleri almak da işverenin görevidir. Eğer kendi bilgisi yetmiyorsa bu işte uzman bir mühendislik firmasından yardım alması gerekir. Maden mühendisleri ancak bu alınan tedbirlerin sistematik olarak işlemlerini sağlar. Bir maden mühendisi kömür ocağındaki basınç seviyesi yükseldiğinde grizu patlamasına karşı ocağı tahliye etmekle sorumludur. Basınç seviyesini ölçen sensörü takmak ya da onun düzgün çalışıp çalışmadığına bakmak mühendisin değil işverenin görevidir. Grizu patlaması, yangın, su baskını ve göçük kitle ölümlerine sebep olur. Kitle ölümlerinin çoğunun da sebebi işletmenin tedbirsizliğinden kaynaklıdır. En başta devlet tarafından sıkı yönetmelikler konursa hem insan hem de doğa dostu madenciliğin önü açılır" şeklinde konuştu.